

DALE RØDE KORS

Eyvind Dahle

Eyvind Dahle skriv jubileumsberetninga til Dale Røde Kors Hjelpekorps som skal ligge føre til jubileet i 1998. Årboka har fått trykka det førebels manuset om dei fyrste åra. Manuset omfattar perioden 1947 - 1962.

Forarbeidet

En gruppe personer på Dale, med Øyvind Vatlle som leder, begynte sommeren 1948 å arbeide aktivt for å få dannet et RØDE KORS HJELPEkorps.

Bakgrunnen var at det hadde vært flere utrykninger med tilfeldig organiserte hjelpemannskaper for å lete etter bortkomne i fjellet, sokne etter druknede o.l., og man mente at det var behov for et fast organisert hjelpekorps for å ta seg av slike oppdrag.

Den 14.september 1948 ble det sendt brev til stedets næringsdrivende undertegnet av Øyvind Vatlle (formann) og A. Taule (sekretær) på vegne av "**RØDE KORS KOMITE PÅ DALE**", hvor man ba om gaver til en utlodning.

Brevene hadde denne ordlyd: " I tiden 18. til 25. sept. arrangeres en **RØDE KORS UKE** over hele landet. Her på Dale vil bl.a. bli arrangert en aftenunderholdning, og i den anledning tillater vi oss å be om en gave."

Regnskapet for dette arrangementet så slik ut:

	Inntekter
Loddsalg	kr. 1500,00
Billettsalg	kr. 567,50
Fotballkamp	kr 200,00
Dale Kino	kr. 200,00
Godtemplarkoret «Varden»	kr. 50,00
	kr. 2517,50

NORGES RØDE KORS

si utlodning på Dale til inntekt for beredskapsarbeidet.

1. vinst: Dressty.
2. » Vinterkåpety.
3. » Kaminlampe
og fleire vinstar.

N° 1150

50 ore.

Trekkjing 1. oktober. Vert kunngjort i «Hordl.» og Norske Trekn.lister.

Lodd fra utlodning i 1948.

Utlånt av Eivind Dahle

Utgifter

Trykking av loddbøker.....kr. 31,80
Frakt, tlf, porto.....kr. 8,80

kr. 40,65

+ Salg av jakkeflagg og vimpler

kr. 110,50

Overskuddet for dette arrangement ble

kr. 2587,35

Alle gevinster til lotteriet har vi fått.

Vi vil med dette takke alle som har vært med og støttet denne Røde Kors-aksjonen.

For Norges Røde Kors komite på Dale.

Øyvind Vatle form.

Komiteen arbeidet videre med sine planer og fikk reisesekretær I. Honve fra Norges Røde Kors til Dale for å holde propagandaforedrag for RØDE KORS. Han oppfordret til å danne et Hjelpekorps på stedet.

Det ble sendt ut brev til 30-40 personer på stedet der det ble lyst til møte i Dalehallen 18.desember 1948 kl. 18.00.

REFERAT FRA MØTE I DALEHALLEN 18/12-48

Hausten 1948 var reisesekretær I. Honve på Dale og heldt propaganda foredrag om Røde Kors. Han oppfordra m.a. folket her på staden til å skipa eit Hjelpekorps. Harald Bendiksen, Erling Lilleskare og Øyvind Vatile sende brev til 30-40 personer på staden der dei lyste til møte i Dalehallen den 18. desember 1948 kl. 18.00.

17 personer kom på møtet. Bendiksen forklara kort og greit at dei ville freista skipa eit hjelpekorps på staden. Han leste nokre utdrag frå "Håndbok for Norges Røde Kors Hjelpekorps".

Bendiksen gav så ordet fritt og bad dei uttala seg om saka. Det vart litt diskusjon i salen og Bendiksen tok saka opp til avstemning.

Det vart samrøystes vedteke å skipa Dale Røde Kors Hjelpekorps.

Til styre vart valgt:

Formann:	Henrik Ravnestad
Nestformann:	Bjørn Hop
Sekretær:	Henrik Breistein
Kasserer:	John Sellevold

Henrik Breistein
sekr.

«Hjelpekorpsset» sine aktiviteter i perioden 1949 - 1962

1949-50

Det valgte styret sette igang førstehjelpskurs med I. Honve fra Voss som instruktør, og 17 deltakere fullførte og ble godkjente førstehjelpere.

Fra Norges Røde Kors ble mottatt en del lagsvesker, enkeltmannsvesker og diverse førstehjelpsutstyr, samt 10 stk armbåre. I tillegg kjøpte korpset en del utstyr. Første års regnskap balanserte med en disponibel kapital på vel etthundre kroner, med utgifter på ca. fem tusen.

Transport av medlemmene til vaktjeneste og øvelse foregikk med lastebil som ble stilt til disposisjon av Dale Fabrikker A/S, som også stilte sjåfør.

Korpset leide rom i Dalehallens kjeller til depot.

Den første sjukebil på Dale, med Erling Ramsli som sjåfør.

Utlånt av Erling Ramsli

1951

Allerede i 1951 ble arbeide satt i gang for å skaffe korpset egen bil.

Dale Sokn bevilget kr 25.000, som sammen med tilskudd fra Bergenshalvøens kommunale kraftverk, Dale Fabrikker A/S og Dale Helselag ga mulighet til anskaffelse av en Chevrolet varebil allerede i september samme år.

Bilen ble innredet med skillevegg mellom førerhus og varerom, og med langsgående benker på begge sider bak. Under benkene var det som før diverse materiell, og over benkene montert fester for oppheng av armbårer.

Bilen ble fra første stund brukt kombinert som mannskapsvogn, sykevogn og til gravferdkjøring. Dermed startet inntektsgivende transport allerede fra oktober måned.

Etter forhandlinger med Dale Sokn fikk en disponere den gamle brannstasjonen til garasje, på betingelse av at det ble montert tilhengerfeste hvor det kunne henges på en brannpumpe ved brannutrykning.

Syketransporten, som tidligere foregikk med lastebil, kunne fra nå av foregå i lukket bil.

Sykebårene var helselagets sykekurver av flettet bambus, med trebunn og madrass. Disse var store og tunge, og det var mange steder vanskelig å komme fram, spesielt i trange ganger og trapper. Den nyanskaffede bilen var noe stivt avfjæret. Dette ble noe avhjulpet ved at det ble sydd "pølser" av skai som ble fylt med høy. Disse ble lagt på gulvet i bilen med sykekurven eller båren ovenpå.

Etter en noe komplisert ettersøking etter skiløpere i Bergsdalen, hvor det først og fremst var problemene med å ha kontakt med de deltakende patruljer, ble det fra familien til en av de ettersøkte satt i gang innsamling for å skaffe korpset sambandsutstyr, som takk for en ettersøkning som heldigvis endte godt for alle parter.

Dette ga mulighet for å bestille **Simrad** radioer.

1952

Etter et hektisk år i 1951 med det store løft å anskaffe egen bil og ordne med konsesjon for syke- og gravferdkjøring, ble 1952 noe roligere, med korpssaktiviteter, kurs og utrykningene til en del skadede. Det ble holdt en øvelse med en arrangert togulykke i Trollkone-tunnellen, mellom Dale og Bolstad.

I april måned (25.) arrangerte korpset sammen med reisesekretærene fra distriktet propagandamøte på Vaksdal for å vekke interessen for hjelpearbeid.

1953

At behovet for sykebil var tilstede viste seg ved at man allerede i 1953 hadde utført 93 transporter. Det var kontakt med kommunen om muligheten for å få garasje plass i den nye brannstasjonen.

1954

I 1954 ble forberedende arbeide satt i gang for å skaffe korpset egen hytte i Bergsdalen, og det ble avsatt tretusen kroner på egen konto for formålet. Dale Fabrikker A/S ble forespurt om hjelp, i form av materialer eller økonomisk støtte til hyttebyggingene.

Dale Idrettslag hadde i lengere tid hatt lagret materialer på Brekke med hensikt å bygge lagshytte i tilknytning til et skisenter. Disse planene ble frafalt, og medlemsmøtet i desember besluttet at disse materialene kunne overlates til hjelpekorpsset, i forståelse med Dale Fabrikker A/S. Bedriften sa seg villig til å frafalle lånet til idrettslaget på 8500 kroner og overlate materialene vederlagsfritt til hjelpekorpsset.

I mellomtiden hadde det vært forhandlinger med grunneierne på Lid om tomt til hytte, med positivt resultat, og grunnarbeidet var allerede satt i gang.

Dugnads gjeng i hytta på Lid.

Utlånt av Eyvind Dahle

1955

29.januar 1955 ble det arrangert møte i Samhold på Vaksdal med kåseri og film ved reisesekretær Bertelsen. Foruten 10 frammøtte fra Vaksdal var vi 3 mann med fra Dale.

Dette møtet ble grunnlaget for hjelpekorpsset på Vaksdal.

Søndag 30.januar gikk alarmen. Telefon fra jernbanen om togulykke i Trolkone-tunnellen. Korpset rykket ut med 9 mann og fullt utstyr, til plattformen på Dalseide, hvor videre transport gikk med dresinen fram til tunnelen. Øvelsen var ikke kjent på forhånd og hadde til hensikt å teste jernbanens redningstog og de nærliggende hjelpekorps.

Ved framkomst til tunnelen ble mannskapene møtt med "eksplosjoner" og vedvarende røyk så tett at sikten ikke var mer enn et par meter, selv med godt lysmateriell. I alt 8 "skadede" ble brakt til sanitetsvognene på toget, stasjonert på Verpelstad for videre behandling. I tillegg var 4 markører "omkommet".

Etter avsluttet aksjon var det en gjennomgang av øvelsen. Der deltok folk fra jernbanen, legen, Bertelsen, Hjelpekorpsrådet og hjelpekorpssets deltakere.

Det ble en travel tid fra årets begynnelse. Bøndene i Bergsdalen startet opp med transport av hyttematerialene på vinterføre fra Brekke og til hyttegrunnen. De

organiserte selv transporten og fikk alt på plass, vederlagsfritt. (Se nærmere Bygdebok for Bergsdalen.)

Senere organiserte snekkerne i Dale Fabrikker seg og reiste hyttene (stående plank) på kort tid. I løpet av sommerhalvåret var hyttene tette og under tak. I alt ble det utført over 3600 dugnadstimer, fordelt på i alt 70 personer, av disse var 22 fra hjelpekorpsset. Resten var frivillige støttespillere. Hytta ble et godt utgangspunkt og en fast basis for vinter- og påsketjenesten, og for korpsets egen kurs- og øvelsesvirksomhet.

Vintertjenesten hadde fra korpsets start hatt sitt utgangspunkt fra Lid-området, med faste patruljeruter i fjellet, og bilen som sentral base. Etter at hytta ble ferdig, kunne basen flyttes dit. Det var allikevel et lite problem med dette når det gjaldt radiosambandet. Det måtte plasseres en radio hos Johan Lid som relestasjon for å kunne motta meldingen fra patruljene i fjellområdet.

1957

I november 1957 var korpset vertskap for formann/korpssjefmøte arrangert av Distrikstrådet. Det var 17 deltakere fra 8 forskjellige korps med på møtet. I tillegg fikk vi med 13 medlemmer.

1958

I 1958 ble det satset på opplæring i bruk av kart og kompass. Det ble holdt 4 øvelser i løpet av mars måned med i snitt 13 deltakere på hver.

Den 2.november ble øvelse «Hetta» avholdt etter initiativ fra NSB i samarbeide med Distrikstrådet. Voss, Vaksdal og Dale Hjelpekorps deltok. Vårt korps stilte 17 deltakere.

Distriktet arrangerte vinterkurs på Kvamskogen 30/1 - 2/2. Dale Hjelpekorps stilte med 4 deltakere.

I slutten av september ble det gjennomført en større leteaksjon etter en savnet sauesanker, i området Berge - Rasdalen - Vossadalen - Lonane - Hattestad. Letinga startet om kvelden og holdt på til 0600 neste morgen, da nye styrker overtok til langt på ettermiddagen uten resultater. HV rykket ut den påfølgende dag med større styrker i manngardformasjon.

Den ettersøkte ble funnet død ved Blåsåta etter nesten 3 døgn's leting.

1959

Det hadde i lengre tid vært diskusjoner om å sette i gang aktiviteter utover ordinært korpsarbeid, og i 1959 ble tanken unnfanget om å velge en turnemnd som skulle ha

til oppgave å arrangere turer til fjells for medlemmene. Dette var både for å fremme den fysiske form, og gjøre alle bedre kjent i våre omliggende fjellområder.

Det ble så avsatt kr 3.000,- på årsmøtet som startgrunnlag for å skaffe en bedre bil til syketransport.

Sambandet under øvelsen og utrykningen har vært et stadig tilbakevendende problem. **Simrad**-radioene var brukbare i godt vær, og fra posisjoner med noenlunde rette sikt-linjer, men i snø/hagl-byger kunne de falle helt ut selv på korte avstander. Dette gjorde det nødvendig å drive med hyppige sambandsøvelser og kartlegge punkter med optimal mulighet for sending/mottak.

Et hyttereglement ble nå utarbeidet og godkjent. Taksten for bruk av hytta ble kr 1,-/døgn for medlemmer med familie, kr 2,-/døgn for andre. Renhold og sengetøy belastes bruker.

Videre ble den første turnusplanen satt opp for syketransport.

1960

Turnemnda arrangerte hyttefest med pinnekjøtt 20.februar 1960. Foruten korpmedlemmer var det også innbudte fra Voss og Fana Hjelpekorps.

20.mars arrangerte turnemnda den årlige turen fra Hamlagrø til Kvamskogen.

Ca. 50 deltakere og fint vær/føre.

Lagleder-kurs ble arrangert 4.-6.juni i hytta, med instruktør fra Dale og Vaksdal. Kurset ble meget vellykket, kanskje noe av grunnen var kjøkkenpersonalet, jenter fra korpset.

4.august skjedde noe uvanlig idet en gutt så dagens lys i korpsets bil på Dale stasjon mens man ventet på toget.

27.-28.august ble det arrangert møte for instruktører ledet av distriktssekretæren, for å legge grunnlag for felles instruksjonsplan for vårt distrikt.

1961

Lørdag 15.mai var det holdt instruktørsamling i hytta for 22 instruktører fra hele distriktet. Korpset sendte dette året hele 5 deltakere til formann/ korpssjefmøte i Kinsarvik.

16.oktober ble siste hånd lagt på utgivelsen av korpssavisa "Hjelpestikka" som ble utgitt i 100 eksemplarer.

Mot slutten av året kom utgave nr. 2. Avisen fikk hederlig omtale både av medlemmer og andre, ja til og med omtale i pressen. At fremtiden skulle erfare at det ble med disse 2 utgavene må nok skyldes at det var problemer å få engasjert skrivekyndige til å dele oppgavene med.

1962

I 1962 ble det nok et vendepunkt i korpsets drift. På vei til Kinsarvik 28.oktober (?) ble vi kjent med at det var muligheter for et godt tilbud fra Norges Røde Kors (NRK) på ny sykebil. Hjelpekorps sjefen, som var med på samme ferje, kunne fortelle at NRK hadde tilbud fra Ford Norge A/S på 10 stk. Ford Country Sedan 9-seter stasjonsvogner. Opprinnelig pris var kr 52.000 med fradrag på ca. kr 17.000 for toll- og importavgift og avslag på kr 7.000 pr. bil fra Ford når alle bilene ble kjøpt samtidig. Vi skulle få kjøpe en av disse om vi svarte raskt.

- Da vi til dette korpssjefmøtet var 5 deltakere fra Dale, alle i styret, fant vi etter et raskt møte ombord å kunne si ja til et slikt tilbud med forbehold om godkjenning fra medlemmene senere. Hjelpekorps sjefen repliserte på vårt svar at det var den hurtigste avgjørelse han hadde opplevd, og en skulle komme tilbake til det forretningsmessige senere.

Etter å ha mottatt det endelige tilbud, reiste 2 mann til Oslo for å besiktige bilen. Den skulle leveres lakkert rød/hvit, med NRK-symboler og korpssnavn. Prisen var kr 29.000 + kr 2.000 til ekstrautstyr. Vi hadde tilsagn om kr 10.000 fra kommunen, kr 5000 fra A/S Dale Fabrikker og kr 2.000 fra BKK. På medlemsmøtet 6.november var det enighet om at et bedre tilbud ville vi aldri få, og det ble bestemt å kjøpe bilen til tross for at vi manglet noe på fullfinansiering av kjøpet.

Vi søkte Hordaland Røde Kors om et lån på kr 12.500 og fikk dette omgående. Egne avsatte midler dekket resten.

Allerede 28.november kunne styret ta toget til Voss og hente den nye bilen, som var ankommet med godstog fra Oslo.

Bilen vakte almen oppsikt. Etter noe innredningsarbeid og plassering av utstyr kunne den straks tas i bruk. Den hadde meget gode kjøreegenskaper og pasientene var godt fornøyde.